

خرید کتاب های کنکور

با تخفیف ویژه

و
ارال رایگان

Medabook.com

مدابوک

پک جامه ناس تلفنی، رایگان

با هشاوران رتبه برتر

برای انتخاب بهترین منابع

دبیرستان و کنکور

۰۲۱ ۳۸۴۳۵۲۱۰

دستان خوب!

انسان و محیط طبیعی پیرامون او، دو عامل مهم در دانش جغرافیا به شمار می‌روند.

دانش جغرافیا با بررسی ارتباط متقابل میان «انسان و محیط» به همه انسان‌ها کمک می‌کند تا بهترین راه را برای زندگی کردن انتخاب کنند. بنابراین با آگاهی از محتوای این علم می‌توان با «هدف رفع نیاز» از محیط پیرامون استفاده کرد، بدون آن‌که خدمات جیران‌ناپذیری بر انسان و محیط وارد شود.

در درس اول کتاب جغرافیای ایران با موضوعات زیر بهتر آشنا می‌شویم:

- هدف از مطالعه جغرافیا
- مفاهیم اساسی دانش جغرافیا
- کل‌نگری یا دید ترکیبی در جغرافیا

چرا جغرافیامی خواهیم؟

از زمانی که انسان برای رفع نیازهایش، با محیط پیرامون ارتباط برقرار کرد، دانش جغرافیا به وجود آمد.

بنابراین جغرافیا از قدیمی‌ترین دانش‌های بشری به شمار می‌رود. امروزه بسیاری از جغرافیدانان معتقد هستند که دانش جغرافیا به انسان کمک می‌کند تا با شناخت درست ویژگی‌های محیط طبیعی و انسانی و درک صحیح از روابط میان آن‌ها، بتواند بهتر زندگی کند.

واژه‌جغرافیا

اولین بار توسط اراتوستن (دانشمند یونانی) به کار برده شده است و شامل کلمات (زمین) GEO و (ترسیم) GRAPHY است.

اراتوستن برای اولین بار دانش جغرافیا را با مفهوم «مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان» به کار برداشت.

شباهت مفهوم جغرافیا از دیدگاه اراتوستن با جغرافی دانان عصر حاضر

اراتوستن مانند جغرافیدانان کنونی معتقد بود انسان باید برای رفع نیازهایش با محیط پیرامون در ارتباط باشد.

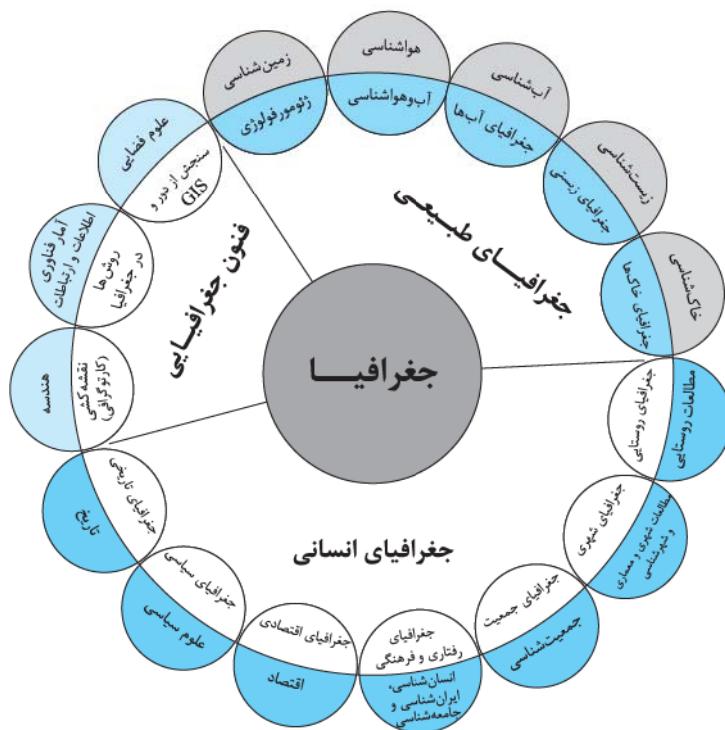
او نیز انسان و محیط را دو عامل مهم در علم جغرافیا می‌دانست.

فراموش نکنیم!! ما نمی‌توانیم بدون ارتباط با محیط پیرامونمون به زندگی ادامه بدم.

با این پمله تا انتها کتاب به شکل‌های مختلف رو به رو فوایدیم شد!!

۴) ارتباط بین علوم و فتوون مختلف چهار فیاوشاخه‌های آن

به این شکل نگاه کنید.

برای درک بهتر مدل ارائه شده به یک مثال توجه نمایید:

- «کاهش دما با ارتفاع» یک اصل هوشناسی است، ولی بررسی تأثیر این کاهش و سرد شدن هوا در زندگی انسان، منابع آب، جاذبه‌های گردشگری، انتخاب نوع مصالح ساختمانی، از موضوعات مورد مطالعه در علم آب‌هوشناسی (اقلیم‌شناسی) است.
 - بین جغرافیا و سایر رشته‌های علوم ارتباط وجود دارد:
 - دانش جغرافیا می‌تواند با کمک‌گرفتن از علوم مختلف، به سوالات خود پاسخ دهد.
 - علم جغرافیا از یافته‌های علوم دیگر استفاده می‌کند و با دیدی همه‌جانبه بررسی‌ها و مطالعات خود را در مورد پراکنده‌ها و روابط بین آن‌ها انجام می‌دهد.
 - رابطه بین جغرافیا و سایر علوم دوسویه است و در یک جریان دوطرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌کنند.

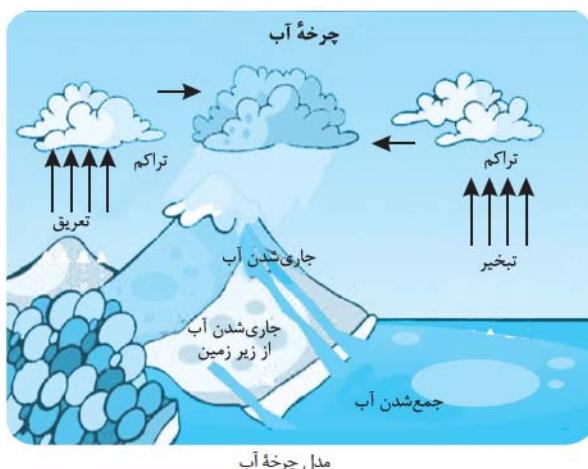
مفاهیم اساسی، دانش جغرافیا

از آنجایی که تمام فعالیت‌های انسان در مکان شکل می‌گیرد و هدف جغرافیا کمک به انسان است تا بتواند بهتر زندگی کند، مفاهیم اساسی دانش جغرافیا عبارت‌اند از:

- ۱-مکان** مکان، « محل معینی » از محیط است که انسان در آن زندگی می‌کند و برای رفع نیازهایش به فعالیت می‌پردازد. در هر مکان پدیده‌های مختلفی (مثل خاک، آب، جاده‌ها، جمعیت، مواد اولیه) وجود دارند که به صورت جریانی پیوسته بر روی هم تأثیر می‌گذارند و از هم تأثیر می‌پذیرند؛ در نتیجه این ارتباط متقابل، مکان‌ها تغییر شکل می‌یابند.

انسان و محیط دو عامل مهم در علم جغرافیا به شمار م

- و^ه شیاهت میان ارتوستن و هفرانگی، انان امروزی: در هر دو دیدگاه به انسان و محیط به عنوان دو عامل مهم توجه شده است.

محیط طبیعی

از مجموعه پدیده‌های طبیعی تشکیل شده است که انسان در شکل‌گیری آن‌ها دخالتی نداشته است (درختان جنگلی، آبریزیان دریایی، خاک، هوا و ...).

محیط طبیعی اطراف ما، مجموعه‌ای متعادل است.

محیط طبیعی نظم و قانون دارد؛ به همین دلیل که متعارفه. آنکه مرد ھرفه آب رو در هنتون مرور کنیم، به این نظم و قانون پی می‌بریم.

محیط جغرافیایی (تأثیر فعالیت انسان در محیط طبیعی)

انسان از ابتدای خلقت برای رفع نیازهایش با محیط طبیعی در ارتباط بوده است (عمل تنفس یکی از این موارد است).

هوش و استعداد انسان از یک طرف و در اختیار داشتن فناوری‌های جدید از طرف دیگر، میزان دسترسی و بهره‌برداری انسان از محیط پیرامون را افزایش داده است و سبب شده است محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل شود.

محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید.

۴ انسان در ارتباط با محیط طبیعی چگونه عمل می‌کند؟

همه ما برای رفع نیاز باید با محیط طبیعی پیرامون در ارتباط باشیم.

- گروهی از انسان‌ها، نیازهای خود را به گونه‌ای برطرف می‌سازند که به محیط پیرامون خدمات جبران‌نایابی وارد نمی‌شود (عملکرد مثبت). این دسته از افراد به توان و ظرفیت‌های محیط توجه کرده و به اندازه ظرفیت محیط، از آن استفاده می‌کنند (مانند کشاورزی و رفع نیاز).
- گروهی دیگر جهت تأمین نیازهای خود به بهره‌برداری سودجویانه از محیط می‌پردازند (عملکرد منفی) که در این صورت نه تنها محیط پیرامون را نابود می‌کنند، بلکه به تحریج با تخریب محیط، زمینه بهره‌برداری و رفع نیاز خود و سایر انسان‌ها را محدود می‌سازند. (مانند قطع بی‌رویه درختان جنگل).

چگونه می‌توان از ظرفیت‌های محیط طبیعی آگاهی گرفت؟

شناسخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست.

دانش جغرافیا با داشتن دید ترکیبی (کل‌نگری) به انسان کمک می‌کند تا محیط پیرامون خود را به خوبی بشناسد، سپس از آن استفاده کند.

۵ کل‌نگری (دید ترکیبی) در جغرافیا

دید ترکیبی به جغرافی دان کمک می‌کند تا به طور «همه‌جانبه» و «جامع» پدیده‌ها را مورد مطالعه قرار دهد.

مفهوم دید ترکیبی: مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان

- وقتی اعتقاد داریم که باید پدیده‌ها را بشناسیم، یعنی اول باید به ویژگی‌هاشون بپیریم؛ مثلاً در مورد ظرفیت‌های بیابان باید بدون نیم فاک‌ها در نواحی بیابانی په و پیشگویی داریم؛ به لیل تپییر زیبار شور هستن و مقدار املاهشون زیاده و ... در بیابان پوشش گیاهی هترکام و پهور نداره و اکثر گیاهانش بدور پرگ هستن یا پرگ‌های کوچک و روغنی دارن یا اصلأ به های پرگ، قار دارن، ولی همه‌شون ریشه‌های بلندی دارن.

اوون وقت باید دید توی بیابان بین این پدیده‌ها په ارتباطی و پهور داره؟

می‌توئیم از نورهون سؤال کنیم «اگر بوته‌های قار رو در بیابان از بین پیریم په اتفاقی می‌افته؟

- هلا می‌بینیم با داشتن دید ترکیبی پهوری می‌توئیم به ظرفیت‌های محیطی پی بپیریم و اوون وقت از محیط استفاده کنیم.

به همه دوستانم سلام من رو هم برسون!

سؤالهای امتحانی

- ۱- در جای خالی عبارت مناسب را بنویسید.
- (الف) واژه جغرافیا برای اولین بار توسط ارائه شد.
- (ب) واژه جغرافیا شامل کلمات و است.
- (پ) در هر مکان، پدیده‌های مختلفی وجود دارند که بر یکدیگر و به نوبه خود
- (ت) دو عامل مهم در علم جغرافیا، و است.
- (ث) محیط طبیعی مجموعه‌ای است.
- ۲- جملات سمت راست را به شکل صحیح به عبارت‌های سمت چپ مربوط کنید.

ستون دوم	ستون اول
۱- هندسه	☐
۲- جمعیت‌شناسی	☐
۳- انسان‌شناسی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی	☐
۴- سنجش از دور و GIS	☐

- ۳- کدام گزینه در ارتباط با دانش جغرافیا نادرست است؟
- (۱) علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط با هدف بهبود زندگی انسان است.
- (۲) با هدف شناسایی پیکره طبیعی کره زمین به انسان کمک می‌کند تا زندگی بهتری داشته باشد.
- (۳) انسان و محیط دو عامل مهم در دانش جغرافیا به شمار می‌آیند.
- (۴) به طور همه‌جانبه و جامع، پدیده‌ها را با تمام ویژگی‌های آن‌ها در یک مکان مورد مطالعه قرار می‌دهد.
- ۴- اصطلاحات زیر را تعریف کنید.
- (الف) مفهوم مکان
- (ب) دید ترکیبی (کل نگری)
- ۵- در مثال‌های زیر نوع عملکرد انسان را با ذکر دلیل تعیین کنید.
- (الف) قطع بی‌رویه درختان جنگل
- (ب) کشاورزی با الگوی استراحت‌دادن به خاک
- (پ) احداث سد روی دامنه‌های کم‌شیب کوهستان
- ۶- چگونه می‌توانیم سطح دانش و آگاهی خود را از محیط پیرامون و سایر مکان‌ها افزایش دهیم؟
- ۷- آیا شناخت از محیط پیرامون می‌تواند سبب بهبود کیفیت زندگی انسان شود؟ چگونه؟
- ۸- چرا دانش جغرافیا از قدیمی ترین دانش‌های بشری به شمار می‌رود؟
- ۹- تعریف جغرافیا را از نظر اراتوستن (دانشمند یونانی) بنویسید.
- ۱۰- هدف از مطالعه دانش جغرافیا را بیان کنید.
- ۱۱- مهم‌ترین مفاهیم جغرافیا را نام ببرید.
- ۱۲- انسان چگونه می‌تواند محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل سازد؟
- ۱۳- علت تغییر شکل مکان‌ها را با ذکر مثال بنویسید.
- ۱۴- در چه شرایطی عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی ثبت است؟

۱۵- در چه شرایطی عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی منفی است؟

۱۶- چگونه می‌توان عملکرد منفی انسان را در ارتباط با محیط طبیعی به عملکرد مثبت تبدیل کرد؟

۱۷- چگونه می‌توان با مطالعه دانش جغرافیا، زندگی بهتری را تجربه کرد؟

۱۸- شکل زیر را کامل کنید.

۱۹- چرا جغرافی دانان در روش مطالعه خود از دید ترکیبی (کل نگری) استفاده می‌کنند؟

۲۰- اگر هدف جغرافی دانان بررسی توسعه یک شهر باشد، جملات زیر را کامل کنید.

الف) با تهییه نقشه شهر، بد آن پیدا می‌کنند.

ب) با مطالعه بافت جمعیت شهر، و را حدس می‌زنند.

پ) با مطالعه میزان منابع آب شهر، را پیش‌بینی می‌کنند.

پاسخ سوال‌های امتحانی

- انسان از ابتدای سعی داشته تا نیازهای خود را در ارتباط با محیط برطرف کند و بررسی این ارتباط از طریق دانش جغرافیا صورت می‌گیرد.
- ۹- به نظر اراتوستن، دانش جغرافیا، علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان است.
- ۱۰- دانش جغرافیا، علم بررسی ارتباط متقابل انسان و محیط با هدف بهبود زندگی انسان است.
- ۱۱- (۱) مکان (۲) روابط متقابل انسان و محیط
- ۱۲- انسان با داشتن هوش و استعداد و در اختیار داشتن فناوری‌های جدید قادر است از محیط پیرامون بهره‌برداری کند و برای رفع نیازهای خود محیط را تغییر دهد و محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل کند.
- ۱۳- روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پدیده‌ها در مکان به صورت جریانی پیوسته ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود. برای مثال در یک روستا، خاک، آب، سرمایه، نیروی انسانی و ... بر نوع اشتغال ساکنین آن روستا تأثیر می‌گذارد.
- ۱۴- در صورتی که با درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازهای خود با محیط در ارتباط باشد.
- ۱۵- اگر برای رفع نیاز و رسیدن به خواسته‌های خود، نگاه سودجویانه داشته باشد.
- ۱۶- با شناخت توان و درک ظرفیت محیط
- ۱۷- شناخت توان و ظرفیت‌های محیطی از طریق دانش جغرافیا صورت می‌گیرد؛ بنابراین جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.
- ۱۸- محیط جغرافیایی = محیط طبیعی + محیط اجتماعی (انسان)
- ۱۹- دید ترکیبی به جغرافی دان کمک می‌کند تا به طور همه‌جانبه و جامع، پدیده‌ها را با تمام ویژگی‌های آن‌ها در یک مکان مورد مطالعه قرار دهد.
- ۲۰- (الف) دیدی همه‌جانبه
 ب) میزان رشد - امکان مهاجرت‌پذیری آن
 پ) امکان توسعه شهر

- ۱- (الف) اراتوستن
- ب) زمین (GEO) - ترسیم (Graphy)
 پ) تأثیرگذاشته - از هم تأثیر می‌پذیرند.
- ت) انسان - محیط
 ث) متعادل
- ۲- (الف) (۴) (سنجه از دور)
 ب) (۳) (انسان‌شناسی - روان‌شناسی - جامعه‌شناسی)
- ۳- گزینه «۲» زیرا در دانش جغرافیا صرفاً ویژگی‌های طبیعی کره زمین مورد مطالعه قرار نمی‌گیرد؛ علاوه بر آن به انسان و ویژگی‌های او نیز توجه می‌شود؛ سپس ارتباط میان انسان و محیط، مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ۴- (الف) بسیاری از فعالیت‌های انسان در «جا» و « محل معینی» انجام می‌شود که به آن مکان می‌گویند؛ مانند خانه، مزرعه، مدرسه.
 ب) بررسی همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها، با تمام ویژگی‌های آن‌ها در یک مکان است.
- ۵- (الف) عملکرد منفی، زیرا به ظرفیت محیط توجه نشده و فقط نگاه سودجویانه است.
- ب) عملکرد مثبت، زیرا به ظرفیت خاک توجه شده است و از فرسایش خاک جلوگیری می‌شود.
- پ) عملکرد مثبت، زیرا درک صحیح از توان‌های کوهستان وجود دارد.
- ۶- اطلاعات به دست آمده از کره زمین مانند زیستگاه‌های مختلف آب و هوای رودها و کوهها و حتی مسائل مربوط به آداب و رسوم و نسبت‌های ماکمک می‌کند که دانش ما از محیط پیرامون و سایر مکان‌ها افزایش یابد.
- ۷- بله، اگر بتوانیم درک صحیحی از محیط پیرامون خود داشته باشیم، قادر خواهیم بود بدون تخریب محیط از آن استفاده کنیم و نیازهای خود را برطرف سازیم. نتیجه آن، بهبود کیفیت زندگی انسان در سراسر کره زمین و در نسل‌های بعد خواهد بود.
- ۸- می‌توان گفت دانش جغرافیا با خلقت انسان شکل گرفته است؛ زیرا

در شکل بالا ارتباط میان اجزاء و عوامل محیطی به خوبی دیده می‌شود. چنان‌که می‌بینید، جغرافی‌دانان برای حل مشکل فرسایش خاک و مسائل دیگر از دید ترکیبی (کل‌نگری) استفاده می‌کنند تا بتوانند با استفاده از آن، راه‌حل‌های مناسبی را پیشنهاد کنند.

موضوعاتی که در این درس بهتر با آن‌ها آشنا خواهیم شد:

- سوالات کلیدی در جغرافیا (پرسش‌های جغرافیایی)
 - کجا؟
 - چه چیزی؟
 - چرا؟
 - چه کسانی؟
 - چه طور؟
 - چه موقع؟

● شیوه مطالعه در جغرافیا

- گام اول: طرح سؤال و بیان مسئله
- گام دوم: تدوین فرضیه
- گام سوم: جمع‌آوری اطلاعات
- گام چهارم: پردازش اطلاعات
- گام پنجم: نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد

● سوالات کلیدی در جغرافیا

زمانی که جغرافی‌دانان با موضوعی روبرو می‌شوند، سوالاتی در ذهن آنان مطرح می‌شود که به آن‌ها «سؤالات کلیدی» یا «پرسش‌های جغرافیایی» می‌گویند.

- کجا؟
 - چه چیزی؟
 - چرا؟
 - چه کسانی؟
 - چه طور؟
 - چه موقع؟
- این سوالات عبارت‌اند از:

⑤ کجا؟

اصلی ترین پرسش جغرافیایی با کلمه استفهامی «کجا؟» آغاز می‌شود؛ زیرا جغرافی دانان معتقدند همه پدیده‌ها در مکان به وقوع می‌پیوندند.
سؤال «کجا؟»، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد.
با دیدن تصویر مقابل، اولین پرسش جغرافیایی که در ذهن نقش می‌بندد:
این اتفاق کجا رخ داده است؟

⑥ چه چیز؟

چه چیز، «ماهیت هر پدیده یا مسئله» را مورد سؤال قرار می‌دهد. با توجه به تصاویر بالا و رویه‌رو از خود می‌پرسد:
چه اتفاقی رخ داده است؟

⑦ چرا؟

«علت وقوع پدیده» را مورد سؤال قرار می‌دهد:
چرا این پدیده به وجود آمده است؟

☞ (دوستان فوبی؛ معمولاً این پرسش‌ها به ترتیب در ذهن ایجاد می‌شون و با طرح هر سؤال، ذهن با معلومات قبلی به اون‌ها پاسخ می‌ده؛ مثلاً با دیدن تصویر اول که به شهر اهواز مربوط می‌شود، ذهن می‌پرسد اهواز کیا است؟) بعد با معلومات فورش پاسخ می‌ده که شهر اهواز در هنوب غربی ایران قرار گرفته.
حالا سؤال دو؛ په اتفاقی اختاره؟ ذهن دوباره پاسخ می‌ده در هنوب غربی ایران، ریزگردها بیش از هر مهار و یهود داره.
به همین ترتیب سؤالات دیگری هم بیان می‌شه و به اون‌ها پاسخ داره می‌شه.

⑧ چه موقع؟

«زمان وقوع پدیده» را مورد سؤال قرار می‌دهد؛ برای مثال در ارتباط با مثال بالا:
چه زمانی پدیده گرد و غبار در شهر اهواز شدت می‌یابد؟

⑨ چه کسی؟ یا چه کسانی؟

حالا سؤال می‌کنیم چه کسانی (یا کدام فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی) در شکل‌گیری پدیده گرد و غبار اثر داشته‌اند؟

⑩ چه طور؟

این سؤال به بررسی «سیر تکوین و تحول پدیده» می‌پردازد.
چه طور پدیده گرد و غبار در شهر اهواز شدت پیدا کرده است؟

۱۰ مراحل پژوهش در جغرافیا

انسان بسیار کنجکاو است و به همین دلیل تلاش می‌کند نسبت به محیط پیرامون و ناشناخته‌های اطرافش آگاهی پیدا کند.

روش‌های علمی مختلف به انسان کمک می‌کند تا بتواند به حس کنجکاوی و شناخت خود از جهان پاسخ دهد.

گام‌های پژوهش جغرافیایی

گام اول: طرح سؤال و بیان مسئله

گام دوم: تدوین فرضیه

گام سوم: جمع آوری اطلاعات

گام چهارم: پردازش اطلاعات

گام پنجم: نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد

عزیزانم! باید پندر تا نکته بگم، پس فوب توجه کنین:

مراهلى که به عنوان کامهای پژوهش هنر ای ای تام بردیم، فقط مخصوص داشت هنر ای ای نیست و سایر رشته‌های علمی هم برای پاسخ به مسائلشون می‌توون از اونها استفاده کنن.

هتماً باید ترتیب رو در نظر گیریم؛ به قاطر همین، کامهای شماره‌بندی شدن.

توی بعضی کتابا ممکنه تعداد کامهای پژوهش پیشتر و یا کام تر باشه؛ ولی گمان نباشین! مراهلى که کتاب شما به شکل کامهای اتا ۵ مطرح کرده، کامل ترینشونه؛ پون یک قائم دکتر فیلی وارد اونها رو نوشتی و از هال و روز پهنه‌های ما بافیر بورن. پس با سایر کتابا مقاییش کنین! و فیالیون راهمت باشه!!

طرح سؤال و بیان مسئله

اویلن کاری که باید انجام داد طرح سؤال و بیان صحیح مسئله مورد تحقیق است.

مواردی که باید در هنگام طرح سؤال و بیان مسئله در نظر گرفت:

باید مسئله را به صورت روش و واضح بیان کرد.

بهتر است مسئله به شکل سؤالی نوشته شود (از نوشتن جملات مبهم و کلی و عبارت‌های خبری دوری کنیم).

فراموش کنینم:

هتماً به اهمیت مسئله مورد تحقیق توجه کنیم و اون رو در ابتدای پژوهش بنویسیم.

شاید سؤالی که برای ما پیش اومده، قبلاً برای دیگران مطرح شده و به اون پاسخ داده باشن. بنابراین هتماً قبل از شروع پژوهش باید پرسی کنیم و بینیم آیا سابقه پژوهش در رابطه با سؤال مورد نظر ما وجود دارد یا نه؟

تدوین فرضیه

فرضیه به پیشنهادها و خبرهای اویله‌ای گفته می‌شود که پژوهشگر با توجه به اطلاعات قبلی خود بیان می‌کند. پژوهشگر فرضیه‌ها را براساس دانش، تجربه و سابقه پژوهشی خود بیان می‌کند. هر چه دانش و تجربه پژوهشگر بیشتر باشد، فرضیه بیان شده محکم‌تر خواهد بود.

فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است.

در واقع فرضیه‌ها در پژوهش نقش راهنما را دارند و جهت حرکت فعالیت‌های پژوهشی را تعیین می‌کنند.

یارهون نره: در میون کامهایی که تام بردم، تدوین فرضیه هساس ترینشونه، پون می‌توونه منهر به پیشنهادی فوبی بشه.

جمع آوری اطلاعات

جمع آوری دانان اطلاعات خود را از منابع و روش‌های زیر به دست می‌آورند:

روش کتابخانه‌ای (مانند کتاب و اطلس‌های جغرافیایی، آمارنامه‌ها، نقشه‌ها و عکس‌های هوایی و تصاویر ماهواره‌ای و ...)

روش میدانی (مانند مشاهده، مصاحبه و تهیه پرسشنامه)

در روش میدانی، پژوهشگر به مهیط پیراهون می‌ره یا با سایر افراد مصاحبه می‌کنه؛ اما در روش کتابخانه‌ای (که فقط مخصوص هنر ای ای نیست) نیازی به رفتن به محل مورد مطالعه وجود نداره.

پردازش اطلاعات

قطعاً بعد از جمع آوری و طبقه‌بندی اطلاعات، متوجه می‌شویم بخشی از اطلاعات به دست آمده در ارتباط با موضوع پژوهش، کاربردی ندارند؛ بنابراین باید حذف شوند. اما آن بخش از اطلاعات ضروری و کاربردی را حفظ و نگهداری می‌کنیم سپس به تجزیه و تحلیل آنها می‌پردازم.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد

آخرین مرحله پژوهش است.

در این مرحله پژوهشگر می‌تواند با تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده، پاسخ مسئله مورد تحقیق را بیان کند.

او می‌تواند با دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه خود بپردازد.

نکران نشین!! رز فرضیه به معنای شکست پژوهش و پژوهشگر نیست؛ پون موضوعی رو ثابت می‌کنه و می‌توونه به کسانی که با سؤال مشابه رویه رو شده‌اند، پاسخ بده و نزاره اون سؤال دوباره مطرح بشه.

راتی باید یادآوری کنم که شما با استفاده از این مراهیل می‌تویند تمام کارهای پژوهشی لغوتون رو تو موضوعات مختلف نیال کنین و در انتها اون رو به شکل مقاله ارائه بدم و آنکه فیلی با پشتکار پاشین در پشتکاره فوارزی رتبه بکیرین!

پیروزی شما آرزوی قلبی ماست!

سؤالهای امتحانی

- ۱- درست یا نادرست بودن جملات زیر را مشخص کنید و جملات نادرست را اصلاح نمایید.
- (الف) در محیط جغرافیایی، اجزاء و عوامل محیطی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند.
- (ب) پژوهشگر با توجه به مسائلی که دیگران بیان کرده‌اند، می‌تواند پیشنهاد خود را در چهارچوب مسئله پژوهشی ارائه کند.
- (پ) پژوهشگر با تجزیه و تحلیل اطلاعات، پاسخ مسئله پژوهش را بد دست می‌آورد.
- ۲- در جای خالی عبارت مناسب را بنویسید.
- (الف) رکن اساسی در مطالعات جغرافیایی بررسی است.
- (ب) امروزه برای پاسخ به حس کنجکاوی و شناخت جهان، مختلفی وجود دارد.
- (پ) دانش جغرافیا همانند سایر علوم برای رسیدن به پاسخ مسائلی که با آن روبرو است، به و می‌پردازد.
- (ت) پژوهشگر برای دستیابی به شناخت، ابتدا باید مسئله خود را به صورت و بیان کند.
- (ث) جغرافیدانان برای مطالعه و پاسخگویی به سوالات خود به نیاز دارند.
- ۳- براساس دانش خود از سوالات کلیدی در جغرافیا عبارت‌های سمت راست را بد طور صحیح به عبارت‌های سمت چپ وصل کنید:

ستون دوم

ستون اول

۱- چرا؟	☐	الف) بررسی سیر تکوین و تحول پدیده	☐
۲- چه موقع؟	☐	(ب) دلالت بر ماهیت هر پدیده یا مسئله	☐
۳- چه چیزی؟	☐	(پ) بررسی علت وقوع پدیده	☐
۴- چه طور؟	☐	(ت) فعالیتها و برنامه‌های اثرگذار بر روی پدیده	☐
۵- کجا؟	☐		
۶- چه کسانی؟	☐		

- ۴- سومین گام از مراحل پژوهش جغرافیایی، است.
- (۱) تدوین فرضیه (۲) پردازش اطلاعات
- ۵- در کدام گزینه شکل درست بیان مسئله نشان داده شده است؟
- (۱) آودگی هوای تهران (۲) هوای تهران آولد است.
- ۶- عبارت مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.
- (الف) روش (کتابخانه‌ای - میدانی) در تمام پژوهش‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- (ب) برقراری و ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه در روش (کتابخانه‌ای - میدانی) صورت می‌پذیرد.
- (پ) پس از استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، (پردازش اطلاعات - ارائه پیشنهاد) انجام می‌شود.
- ۷- چرا جغرافیدانان با بدکارگیری دید ترکیبی به مطالعه محیط پیرامون می‌پردازند؟
- ۸- پژوهشگر در بیان مسئله باید چه نکاتی را مورد توجه قرار دهد؟
- ۹- چگونه پژوهشگر پی می‌برد سوالی که برایش پیش آمده، قبل از پاسخ داده شده است یا خیر؟
- ۱۰- چرا فرضیه‌سازی یکی از مراحل حساس پژوهش است؟
- ۱۱- کدام عوامل در بیان فرضیه‌های مختلف توسط پژوهشگر تأثیر می‌گذارند؟
- ۱۲- جغرافیدانان اطلاعات خود را از کدام منابع به دست می‌آورند؟ مثال بزنید.
- ۱۳- چرا در صورت رد فرضیه، پژوهشگر نباید دلسرب شود و پژوهش خود را بیهوده پنداشد؟

پاسخ سؤال‌های امتحانی

- ۶- الف) کتابخانه‌ای ب) میدانی پ) پردازش اطلاعات
- ۷- زیرا در محیط جغرافیایی، میان اجزاء و عوامل محیطی ارتباط متناظر وجود دارد.
- ۸- ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند. بهتر است صورت مسئله به شکل سؤالی نوشته شود و از عبارت‌های خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود.
- ۹- با مطالعه پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران، نسبت به موضوع، اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند.
- ۱۰- زیرا فرضیه‌ها در هر پژوهش نقش راهنمایی دارند و به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود، جهت می‌دهند.
- ۱۱- بیان فرضیه به میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی پژوهشگر بستگی دارد.
- ۱۲- روش کتابخانه‌ای (مثل اطلاعات جغرافیایی، عکس‌های هوایی و ...)- روش میدانی (مشاهده - مصاحبه و ...)
- ۱۳- زیرا این پژوهش با آن که رد شده است، می‌تواند به کسانی که با سؤال مشابه یا همین سؤال مواجه شده‌اند، پاسخ دهد و از طرح دوباره آن جلوگیری کند.
- ۱- الف) درست است.
- ب) نادرست است؛ زیرا پژوهشگر می‌تواند با توجه به مسئله خود پیشنهادهایی را ارائه کند. مسائل مختلفی که دیگران مطرح کرده‌اند، سبب ارائه طرح پژوهشی نمی‌شود.
- پ) درست است.
- ۲- الف) مکان وقوع پدیده‌ها
- ب) روش‌های علمی
- پ) تحقیق - پژوهش
- ت) واضح - روشن
- ث) اطلاعات
- ۳- الف) ۴ (چه طور؟) ←
- ب) ۳ (چه چیزی؟) ←
- پ) ۱ (چرا؟) ←
- ت) ۶ (چه کسانی؟) ←
- ۴- گزینه «۳» (جمع آوری اطلاعات)
- ۵- گزینه «۳» چرا هوای تهران آلوده است؟ مسئله به شکل پرسشی بیان شده است.

